

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/219954,Witold-Wasilewski-Kara-smierci-dla-dyrektora-Radia-Wolna-Eur opa.html>

26.02.2026, 20:21

[Następny](#)

[Powrót](#)

Witold Wasilewski: Kara śmierci dla dyrektora Radia Wolna Europa

28 maja 1983 r. Sąd Warszawskiego Okręgu Wojskowego skazał Zdzisława Najdera na karę śmierci z równoczesnym orzeczeniem pozbawienia praw publicznych i konfiskaty mienia. Wyrok zapadł zaocznie, ale był drakoński nawet jak na warunki trwającego w PRL – choć ówczesnie już zwieszonego – stanu wojennego.

28.05

[Aparat bezpieczeństwa](#) [Archiwum IPN](#) [Radio Wolna Europa](#) [Stan wojenny](#)

Sąd wojskowy wymierzył Najderowi karę śmierci za szpiegostwo na rzecz amerykańskiego wywiadu, ale rzeczywistym powodem wydania wyroku była działalność opozycyjna podsądnego, a szczególnie objęcie przez niego w 1982 r. funkcji dyrektora Rozgłośni Polskiej Radia Wolna Europa.

Na celowniku безпеki

Radio Wolna Europa, finansowane przez władze Stanów Zjednoczonych, a nadające swoje programy z zachodnioniemieckiego Monachium, działało na rzecz uwolnienia narodów środkowej i wschodniej Europy z okowów komunizmu.

RWE było obiektem powtarzających się ataków władz zza żelaznej kurtyny, którym zależało m.in. na zastraszeniu osób skłonnych podjąć współpracę z rozgłośnią. Sam Najder był dla władz PRL osobą podejrzaną na długo przed pozostaniem na Zachodzie po wprowadzeniu stanu wojennego 13 grudnia 1981 r. i objęciem funkcji dyrektora RWE.

W 1976 r. podpisał list protestacyjny przeciwko zmianom w konstytucji PRL, był inicjatorem zawiązania Polskiego Porozumienia Niepodległościowego i współpracował z kilkoma czasopismami emigracyjnymi.

W latach 70. i 80. XX w. był inwigilowany przez funkcjonariuszy kilku departamentów MSW, m.in. w ramach spraw operacyjnego rozpracowania krypt. „Literat”, „Carol”, „Redakcja”. Dodać należy, że Najder w 1958 r. podjął współpracę ze Służbą Bezpieczeństwa, pod pseudonimem „Zapalniczka”, ale zerwał ją już na początku lat 60. XX w.

[Czytaj artykuł Witolda Wasilewskiego Kara śmierci dla dyrektora Radia Wolna Europa na portalu przystanekhistoria.pl](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Aparat bezpieczeństwa, Archiwum IPN, stan wojenny

Artykuł